

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Academia de Administrare Publică la 27 de ani

Aniversarea a 27-a de la fondarea sa, Academia de Administrare Publică o marchează cu realizări de prestigiu în domeniul pregătirii cadrelor de înaltă calificare pentru serviciul public al țării. Pe parcursul acestor ani, Academia a absolvit-o peste 6 mii de funcționari publici, care aplică ingenios în practică cunoștințele acumulate în calitate de funcționari publici în structurile administrației publice centrale și locale. Din an în an crește numărul de funcționari publici, dar și al reprezentanților altor sfere de activitate, pentru care se organizează continuu cursuri de dezvoltare profesională, ele fiind absolvite, în cei 27 de ani, de peste 47 de mii de persoane.

Accentul a fost pus, chiar de la un început, pe îmbunătățirea permanentă a calității de pregătire a cadrelor înalt calificate de funcționari publici. Implementarea, în acest context, a Sistemului de Management al Calității a determinat perfecționarea continuă a procesului de studii. Iar instituirea Școlii doctorale în științe administrative a dat un nou impuls cercetării științifice, o prioritate distinctivă în activitatea Academiei.

Concomitent, se extind relațiile de colaborare în domeniul cercetării științifice și asistenței metodologice dintre Academie și autoritățile publice. Profesorii Academiei participă activ la investigarea problemelor cu care se confruntă sistemul administrației publice din republică și propun soluții, prin organizarea periodică a unor dezbateri tematice, conferințe cu participarea reprezentanților



autorităților publice, a unor specialiști notorii din țară și din străinătate, cercetarea axându-se pe sarcinile stipulate în Strategia reformei administrației publice pentru 2016-2020.

O dovadă elocventă a evoluției ascendente a cercetării o constituie și faptul că revistei metodic-științifice trimestriale „Administrarea Publică” a Academiei, prin Decizia Consiliului de Conducere al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC), i-a fost atribuit statutul de publicație științifică categoria B.

Direcții prioritare în activitatea Academiei sunt, de asemenea, implementarea proiectelor naționale și internaționale, cooperarea cu instituții similare din alte state, mobilitatea academică, ceea ce, deopotrivă, constituie avantaje pentru perfecționarea și îmbunătățirea calității proceselor de studii și cercetare.

Având calificativul de organizație competitivă pe plan internațional (categoria B), actualmente, Academia de Administrare Publică este un veritabil centru național de promovare a politicii de stat în domeniul administrației publice, de susținere a reformei administrației publice, de asistență metodologică a

activității autorităților publice din Republica Moldova. Aceste subiecte sunt discutate la diferite forumuri științifice de profil, unul dintre cele mai importante fiind Conferința științifico-practică internațională „Teoria și practica administrării publice” la care, de rând cu cercetătorii din Academia de Administrare Publică, participă anual și reprezentanți ai comunității științifice din alte instituții de învățământ superior din Republica Moldova, dar și din instituții similare din străinătate cu care Academia întreține relații de colaborare.

Un suport considerabil în aceste activități îl acordă Biblioteca științifică a Academiei prin fondul extins de literatură de specialitate și oferirea

serviciilor de acces la importante baze de date naționale și internaționale.

Implementarea platformei e-Learning, a accesului deschis la baze de date internaționale, oferite de Biblioteca Academiei, au dat posibilitatea de a continua, fără întrerupere, procesul de studii de calitate la distanță, în situația de criză provocată de pandemia virotică COVID-19.

Activitatea Academiei de Administrare Publică se va axa și în continuare pe diversificarea studiilor de master, doctorat, cercetare științifică, dezvoltarea profesională a funcționarilor publici de toate nivelurile, acordarea asistenței metodologice autorităților publice din Republica Moldova.

SUMAR

Academia la ceas aniversar	1-3
Eveniment	4
Conferința 2020	5
Viața Academiei	6-7
Absolvenții despre Academie	8-9
Noutăți editoriale	10
Administrația publică centrală	11
Administrația publică locală	12
Știri din teritoriu	13
Buna guvernare locală	14
Istoria noastră	15
Divertis	16



Ion CHICU,
Prim-ministru al
Republicii Moldova

Experiența acumulată pe parcursul celor 27 de ani de activitate a Academiei denotă că cercetările științifice efectuate sunt axate pe necesitățile sistemului național al administrației publice, constituind un suport important al procesului de reformare continuă și modernizare a acestuia. Prin studierea practicilor țărilor avansate în domeniul administrației publice, adaptarea și implementarea acestora în Republica Moldova, Academia de Administrare Publică a contribuit la dezvoltarea unui domeniu nou de cercetare pentru comunitatea științifică din Republica Moldova - cel al „Științei Administrației”.

Academia de Administrare Publică a creat și utilizează eficient platformele naționale și internaționale de discuții și dezbateri pentru verificarea utilității și valabilității studiilor științifice elaborate în practica administrației publice autohtone, dar și a celei regionale, internaționale. În această ordine de idei, apreciez organizarea și desfășurarea în cadrul Academiei a mai multor forumuri de discuții cu participarea reprezentanților Cămarilor de Stat, autorităților administrației publice centrale și locale, partenerilor de dezvoltare, în cadrul cărora sunt supuse dezbaterilor probleme de importanță majoră pentru Republica Moldova, printre ele fiind organizarea administrativ-teritorială,

Apreciam activitatea științifică desfășurată la Academia de Administrare Publică

perspectivele dezvoltării regionale, organizarea și prestarea serviciilor publice, implementarea prevederilor Strategiei de reformă a administrației publice pentru perioada 2016-2020 și altele.

Organizarea anual, în luna mai, a Conferinței științifico-practice internaționale „Teoria și practica administrării publice” a devenit o tradiție consacrată Zilei Academiei de Administrare Publică din Republica Moldova.

Această platformă a dialogului științifico-practic reprezintă o bună și eficientă oportunitate de a dezbate problemele cu care se confruntă administrația publică la etapa actuală și de a identifica noi modele, servicii și tehnologii pentru soluționarea acestora.

În acest context, țin să menționez că procesele reformatoare, prin care trece actualmente Republica Moldova, necesită nu doar de susținere materială, logistică și financiară, dar primordial de un suport științific, care ar argumenta modelul și căile de dezvoltare spre o

activitatea și profesionalismul personalului uman încadrat în aceste autorități, chemat să asigure continuitatea și ireversibilitatea parcursului democratic de dezvoltare a Republicii Moldova.

Agenda Conferinței 2020, care în condițiile stării de urgență sanitară, provocată de pandemia COVID 19, este una virtuală, a inclus probleme privind modernizarea administrației publice în contextul noilor transformări sociale, economice, politice și informaționale, aspecte conceptuale și practice privind edificarea statului de drept, organizarea dezvoltării profesionale a personalului etc., un areal tematic care corespunde perfect demersului strategic de reformă a administrației publice, care derivă din prevederile Acordului de Asociere a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană, probleme care au fost subiectele materialelor prezentate de cercetători pentru conferința programată.

științific” pentru stabilirea priorităților și identificarea soluțiilor la problemele cu care se confruntă Republica Moldova și administrația publică la etapa actuală.

Academia de Administrare Publică participă activ și în pregătirea cadrelor pentru serviciul public, dezvoltarea profesională continuă a angajaților din administrația publică de toate nivelurile, iar activitatea de cercetare științifică oferă posibilitatea formării competențelor și expertizei necesare în condițiile de volatilitate, incertitudine și complexitate a societății și în procesele de reformare și transformare a sistemului național al administrației publice.

În această ordine de idei, aș dori să lansez provocarea pentru cercetători de a contura direcțiile de transformare a pregătirii profesionale a funcționarilor publici și de recrutare a leadershipului administrației publice, astfel încât să avem oameni cu viziune, capabili să-și asume responsabilitatea de a produce schimbarea în diverse domenii ale vieții sociale și economice, oameni cu expertiză profundă, capacitate de a comunica și negocia în limbi străine și verticalitate în respectarea principiilor eticii profesionale și a integrității.

Îmi exprim încrederea, că Academia de Administrare Publică, în calitate de instituție de învățământ superior și centru național de promovare a politicii de stat în domeniul administrației publice, va exercita și în continuare rolul de lider în pregătirea cadrelor de înaltă calificare pentru sistemul administrației publice din Republica Moldova și va coagula potențialul științific autohton în efectuarea cercetărilor științifice de actualitate pentru administrația publică.



societate prosperă, bazată pe o economie puternică, care generează mai multe locuri de muncă, mai bine plătite și pe relații sociale armonioase. Cert că, realizarea acestor obiective, în mare măsură, depinde de calitatea actului administrativ al autorităților publice de diferite niveluri, de

Așteptările de la aceste abordări științifice, structurate în 5 ateliere tematice, invocă intențiile cercetătorilor de a veni cu propuneri, recomandări privind soluționarea problemelor evocate, ori adevărul „se naște” în discuții, iar noi avem nevoie de „adevărul

Cercetarea științifică, o sarcină indispensabilă în activitatea Academiei de Administrare Publică



Oleg BALAN,
rector al Academiei
de Administrare Publică,
doctor habilitat,
profesor universitar

Încă prin Decretul Președintelui Republicii Moldova din 21 mai 1993 privind fondarea Academiei, de rând cu atribuțiile privind pregătirea și perfecționarea cadrelor pentru organele administrației publice, în fața Academiei a fost stabilită sarcina de efectuare a cercetărilor științifice în domeniul teoriei și practicii administrației publice, pregătire a cadrelor științifice și didactice pentru domeniul administrației publice, elaborarea de materiale analitice și de recomandări metodice în domeniul organizării și funcționării serviciului public.

Și iată, deja de 27 de ani, colectivul științifico-didactic al Academiei realizează cu succes această sarcină, având ca obiect de studiu realitățile mediului administrativ din Republica Moldova, care a parcurs calea prin reformare, de la un sistem administrativ de comandă la un sistem administrativ bazat pe principii democratice de organizare și funcționare.

Luând în vedere prevederile statutare și misiunile Academiei, cercetarea științifică este axată pe conceptualizarea rolului administrației publice în condițiile noi de funcționare a societății, care parcurge calea democratică

de dezvoltare. Un domeniu important de cercetare, cu un impact serios asupra sistemului administrației publice, îl constituie studiul suporturilor și reglementărilor juridice ale activității administrative, studii care confirmă interacțiunea dintre știința administrației și ramurile de drept în asigurarea unei activități administrative eficiente. Cercetătorii Academiei din domeniul economiei și finanțelor publice vin în susținerea științei administrației prin identificarea funcțiilor noi pe care le exercită autoritățile administrației publice prin utilizarea unui management eficient. Într-o strânsă legătură cu tematica managerială sunt și cercetările efectuate în sfera etico-comportamentală, culturii administrative, psihologiei conducerii, tehnicilor de comunicare în cadrul activității administrative. Reieșind din aspirațiile proeuropene ale Republicii Moldova, devine evidentă necesitatea cercetărilor științifice în domeniul relațiilor și cooperării internaționale realizate de autoritățile publice autohtone, de care sunt preocupați și cercetătorii Academiei de Administrare Publică.

Prin studiile efectuate, Academia de Administrare Publică participă și își aduce aportul la edificarea societății bazate pe cunoaștere. Cercetările se efectuează în cadrul catedrelor de specialitate, școlii doctorale în științe administrative, diferitor proiecte naționale și internaționale în care participă activ colectivul științifico-didactic al instituției noastre.

Un aport deosebit în promovarea activității științifice desfășurate la Academie o are revista metodico-științifică trimestrială „*Administrarea Publică*”, care a devenit un mesager și cronică a științei administrației. În paginile revistei își găsesc reflectare

studii efectuate de autori, atât din Republica Moldova, precum și de peste hotare. Fiind unica revistă de specialitate din domeniul administrației publice din Republica Moldova, ea ocupă un loc aparte, în primul rând, în promovarea politicii de stat în domeniul administrației publice, constituind o sursă științifico-informațională importantă pentru mediul academic, dar și pentru angajații din serviciul public.

Este semnificativ faptul, că rezultatele cercetărilor efectuate în cadrul Academiei sunt discutate la diferite forumuri științifice de profil, unul dintre cele mai importante fiind Conferința științifico-practică internațională „*Teoria și practica administrării publice*”, la care, de rând cu

vă practică. Salutăm, și de această dată, reprezentanții instituțiilor de învățământ și cercetare din România, Ucraina, Federația Rusă, precum și din alte instituții de învățământ și cercetare din Republica Moldova, care vin cu studii interesante și actuale, privind diferite aspecte ale teoriei și practicii administrației publice.

Sistemul administrativ din Republica Moldova traversează la etapa actuală un proces de reformare și adaptare la standardele europene. În acest sens, vom menționa activitățile de implementare a prevederilor Strategiei de reformă a administrației publice pentru anii 2016-2020. Ca rezultat, s-au înregistrat mai multe acțiuni privind responsabilizarea administrației publice,



cercetătorii din Academia de Administrare Publică, participă anual și reprezentanți ai comunității științifice din alte instituții de învățământ superior din Republica Moldova, dar și din instituții similare din străinătate cu care Academia întreține relații de colaborare.

Întrunirile științifice de acest gen reprezintă o reală și utilă posibilitate de a face un schimb de opinii între cercetători, de a disemina rezultatele științifice obținute, care odată fiind supuse debaterilor polemice, capătă dreptul de aplicabilitate în activitatea administrati-

coordonarea procesului de elaborare a politicilor publice, diversificarea organizării și prestării serviciilor publice, perfecționarea managementului finanțelor publice, dezvoltarea politicilor în domeniul pregătirii și dezvoltării profesionale a personalului din administrația publică.

În același timp, suntem conștienți de faptul, că toate aceste domenii de activitate necesită, în continuare, noi investigații pentru a le aduce la nivelul cerințelor timpului. Or, pentru Academia de Administrare Publică activitatea științifică rămâne în continuare o sarcină indispensabilă.

Academia de Administrare Publică și-a ales rectorul



Domnul Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, a fost reales în funcția de rector al Academiei de Administrare Publică pentru al doilea mandat consecutiv. Ale-

(Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 319-324 din 24.10.2014), Regulamentului-cadru privind modul de alegere a rectorului instituției de învățământ superior, aprobat prin ordinul ministrului Educației al Republicii Moldova nr. 09 din 14 ianuarie 2015, Regulamentului privind modul de alegere a rectorului Academiei de Administrare Publică, aprobat prin Hotărârea Senatului nr. 4/4 din 17 martie 2015.

Pentru ocuparea acestei funcții prin concurs și-au depus dosarele doi candidați – actualul rector

La scrutin au participat toți membrii personalului titular științifico-didactic al Academiei de Administrare Publică, persona-

superior din Republica Moldova, dar și ca centru național de promovare a politicii de stat în domeniul administrației publice.



lului științific și didactic, reprezentanții studenților-masteranzi și studenților-doctoranzi membri ai Senatului și ai Consiliului Departamentului studii superioare de master.

- Țin să-mi exprim recunoștința față de colegii mei, care mi-au acordat această înaltă încredere și posibilitatea de a continua lucrurile bune realizate împreună până acum, a spus rectorul Oleg Balan. Obiectivul nostru este de a asi-

Oleg Balan este născut la 27 noiembrie 1969. A absolvit Academia de Poliție „Alexandru I. Cuza” din București, și-a făcut doctoratul la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, România, post-doctoratul la Academia de Științe a Moldovei. A mai făcut studii la Institutul Internațional de Drept Umanitar din San Remo, Italia, și la Institutul de Politici Constituționale și Legislative din Budapes-



gerile au fost organizate și desfășurate de către Consiliul de Dezvoltare Strategică Instituțională al Academiei de Administrare Publică, pe 22 mai 2020.

Președintele Consiliului de Dezvoltare Strategică Instituțională al Academiei de Administrare Publică, Valeriu CUȘNIR, doctor habilitat în drept, profesor universitar, a declarat că alegerile s-au desfășurat în strictă conformitate cu prevederile Codului educației, aprobat la 17 iulie 2014

al Academiei Oleg BALAN și Serghei PALIHOVICI, șeful Catedrei științe administrative de la aceeași instituție, doctor în științe politice, conferențiar universitar.

Anterior, la 20 mai, în cadrul dezbaterilor publice cu participarea colectivului științifico-didactic al Academiei, cei doi candidați și-au prezentat programele de activitate, răspunzând la întrebările adresate și argumentând obiectivele pentru care optează, a precizat Valeriu Cușnir.



gura prestigiul Academiei ca instituție de învățământ

ta, Ungaria, precum și o serie de stagii în instituții prestigioase din străinătate. Este doctor habilitat în drept internațional și profesor universitar. A fost deputat în Parlamentul Republicii Moldova și ministru al Afacerilor Interne. Lucrează la Academie din anul 2000. Pentru prima dată, a fost ales în calitate de rector în 2014.



Sergiu VLĂDICĂ

Au apărut de sub tipar materialele Conferinței științifico-practice internaționale „Teoria și Practica Administrării Publice” (TPAP - 2020)

Culegerea conține o serie de studii științifice semnate de cercetătorii Academiei de Administrare Publică, dar și de la alte instituții de învățământ superior din Republica Moldova, precum și din instituții similare din România, Ucraina și Rusia.

Lucrarea este însoțită de un mesaj de salut din partea Prim-ministrului Republicii Moldova, Ion CHICU. Experiența acumulată pe parcursul celor 27 de ani de activitate, se menționează în mesaj, denotă că, cercetările științifice efectuate sunt axate pe necesitățile sistemului administrației publice, constituind un suport important al procesului de reformare continuă și modernizare a acestuia. Prin studiarea practicilor țărilor avansate în domeniul administrației publice, adaptarea și implementarea acestora în contextul Republicii Moldova, Academia de Administrare Publică a contribuit la dezvoltarea unui domeniu nou de cercetare pentru comunitatea științifică din Republica Moldova – cel al „Științei Administrației”.

Cuvântul înainte la culegere este semnat de rectorul Academiei de Administrare Publică, Oleg BALAN, doctor habilitat,



profesor universitar, în care se menționează că rezultatele cercetărilor efectuate în cadrul Academiei sunt discutate la diferite forumuri științifice de pro-



fil, unul dintre cele mai importante fiind Conferința științifico-practică internațională „Teoria și practica administrării publice”, la care, de rând cu cercetătorii din Academia de Administrare Publică, participă anual și reprezentanți ai comunității științifice din alte instituții de învățământ superior din Republica Moldova, dar și din instituții similare din străinătate cu care Academia întreține relații de colaborare.

La compartimentul Sesiunea Plenară sunt incluse articolele: „Unele aspecte ce țin de garantarea libertății de exprimare în legislația Republicii Moldova”, semnat de academicianul Ion GUCEAC, profesor universitar, Academia de Administrare Publică; „Этическое

лидерство в публичной службе: в поисках сущности понятия” de Tatiana VASILEVSCAIA, doctor, profesor la catedra de administrare publică și serviciu pu-

blic, Academia Națională de Administrare Publică și Serviciul Public pe lângă Președintele Ucrainei, Kiev; „Act de inițiere a procesului de instituționalizare a unui sistem nou de guvernare și administrație publică” (Către aniversarea a 30-cea de la adoptarea Declarației



de Suveranitate), de Aurel SIMBOTEANU, doctor în științe politice, conferențiar universitar, prorector al Academiei de Administrare Publică; „Правовые проблемы организации государственного управления в области добровольной пожарной охраны в Российской Федерации”, autoare Dinara MINIGULOVA, doctor în științe juridice, docent, profesor la catedra disciplinelor de stat și juridice a filialei din Kazani a Universității de Stat de Drept din Federația Rusă.

În continuare, materialele prezentate de cercetătorii din țară și de peste hotare sunt plasate în 5 ateliere de lucru tematic:

Atelierul I – Modernizarea administrației publice în contextul integrării europene;

Atelierul II – Problemele actuale ale științei politice și parcursul european al Republicii Moldova;

Atelierul III – Aspecte teoretico-practice privind edificarea statului de drept și modernizarea administrației publice;

Atelierul IV – Noi tendințe ale managementului public în contextul creării unui sistem administrativ bazat pe cunoaștere;

Atelierul V – Dezvoltarea profesională a personalului: teorie și practică.

Atelierele însumează, în total, 83 de studii științifice în care cercetători abordează sub diferite aspecte problemele științelor administrative și politice, a legislației, ale personalu-

lui din autoritățile publice centrale și locale în scopul modernizării continue a sistemului administrativ bazat pe cunoaștere al Republicii Moldova, în contextul parcursului european al țării noastre.

Materialele Conferinței prezintă o bază științifică solidă pentru continuarea investigațiilor, înaintarea de propuneri și sugestii pentru identificarea de noi modele, servicii și tehnologii în procesele reformatoare prin care trece Republica Moldova, la care să-și aducă contribuția cercetătorii la nivelul cerințelor zilei de azi și de mâine.

Sergiu ADRIAN

Studii doctorale avansate realizate la distanță: aprecieri și sugestii



Studiile avansate de doctorat la Academia de Administrare Publică, în legătură cu situația epidemiologică, se realizează în mediul online, la distanță, utilizând Platforma LearnIN, dar și posibilitățile rețelelor de socializare. Astfel, în perioada 07.04.2020 - 07.05.2020, în cadrul Școlii doctorale în științe administrative, s-au desfășurat orele la cursul „Planificarea strategică: experiența comunitară”, titular dna **Angela POPOVICI, doctor, conferențiar universitar**.

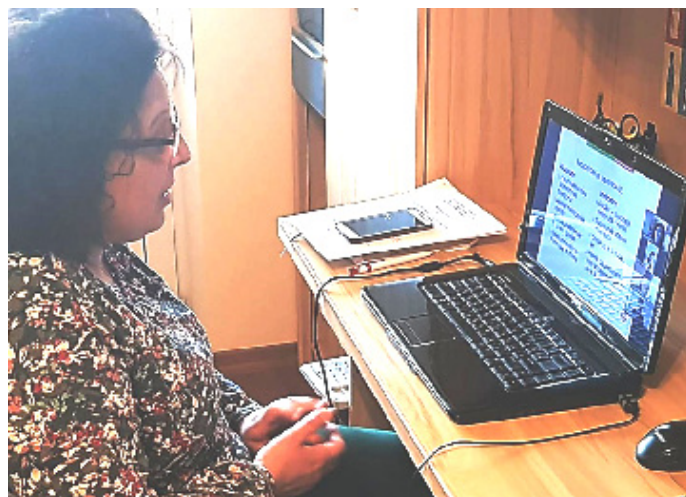
Cursul are menirea să aprofundeze, consolideze și să diversifice competențele analitice și de cercetare științifică a studenților-doctoranzi, capacitatea de explicare și interpretare a elementelor specifice planului strategic, folosirea priorităților acestora în procesul de cercetare.

Pentru a identifica gradul de realizare a scopului propus și a misiunii cursului respectiv, Școala doctorală cu suportul Secției managementul calității a efectuat evaluarea cursului respectiv în baza unui chestionar de evaluare a eficienței instruirii la distanță. Printre întrebările considerate foarte importante se află și identificarea gradului de satisfacție a studenților privind programul de studiu pe care l-au urmat, resursele disponibile de învățare și serviciile de sprijin pentru studenții-doctoranzi. Studenții-doctoranzi s-au expus asupra calității conținutului cursului, modalităților de evalua-

re a procesului de învățare, formelor de comunicare în procesul de realizare a cursului, caracteristicile tehnice privind realizarea cursului, prestația profesorului, administrarea generală a cursului prestat on-line.

Din analiza răspunsurilor la întrebările din chestionar, rezultă ca studenții-doctoranzi apreciază calitatea activităților didactice și practice susținute la distanță, diversitatea resurselor de învățare, precum și utilitatea cursului studiat online în raport cu cerințele programului de studii. Este îmbucărător că, studenții-

ne mai concludentă asupra situației existente privind desfășurarea și monitorizarea instruirii la distanță de către Școala doctorală și, în acest temei, identificarea măsurilor ce trebuie a fi întreprinse în vederea îmbunătățirii percepției studenților-doctoranzi cu privire la calitatea studiilor la distanță. Având în vedere rezultatele obținute prin datele prelucrate privind așteptările studenților-doctoranzi din cadrul Academiei și conștientizând că aceasta permite realizarea unei monitorizări interne continue și eficace, se pre-



doctoranzi au formulat și unele propuneri privind îmbunătățirea unor aspecte de realizare la distanță a cursului, printre ele, stabilirea unui orar mai accesibil, diversificarea platformelor utilizate, care să nu impună limite de timp în procesul instruirii, posibilitatea realizării unor lucrări științifice în locul examinării clasice.

Chestionarul realizat a reușit să furnizeze o imagi-

conizează implementarea sistematică a evaluării cursurilor realizate la distanță.

Din analiza răspunsurilor la întrebări rezultă că studenții-doctoranzi ar dori îmbunătățirea următoarelor aspecte: stabilirea unui interval orar mai accesibil, diversificarea platformelor utilizate care să nu impună limite de timp în procesul instruirii. Studenții-doctoranzi au compilat și

unele recomandări care să servească ca bază pentru acțiuni imediate și viitoare: realizarea examinării online în cazul menținerii situației actuale generate de virusul Covid 19, posibilitatea realizării unor lucrări științifice în locul examinării clasice, în același context epidemiologic, desfășurarea online și a conferințelor, până la încetarea stării de urgență.

Concluzii. Fără pretenția de exhaustivitate, prin această evaluare s-a dorit colectarea de date care, analizate, vor putea conduce la o îmbunătățire semnificativă a activității Școlii doctorale în științe administrative în regim online, la distanță. În aceeași măsură, chestionarul realizat a reușit să furnizeze o imagine mai concludentă asupra situației existente și a măsurilor ce trebuie a fi întreprinse în vederea îmbunătățirii percepției studenților cu privire la calitatea studiilor la distanță. Considerăm că răspunsurile studenților-doctoranzi chestionați trebuie luate în considerație cu seriozitate. Astfel că, prezentele rezultate reprezintă o imagine a situației reale și identifică aspectele asupra cărora urmează să se lucreze în perspectivă. Având în vedere rezultatele obținute, prin datele prelucrate privind așteptările studenților-doctoranzi din Academie și considerând că aceasta permite realizarea unei monitorizări interne continue și eficace, se recomandă implementarea sistematică a chestionarului analizat în activitatea Școlii doctorale.

Silvia DULSCHI,
doctor,
conferențiar universitar,
șef Direcție știință
și doctorat,
director Școala
doctorală în științe
administrative

Instruirea la distanță este o formă alternativă instruirii tradiționale, face-to-face, care se desfășoară prin utilizarea noilor tehnologii, resurselor electronice, informatice și de comunicare. Cursurile sunt oferite în mod electronic și pot fi accesate la distanță, pentru aceasta necesare fiind un calculator, alt suport electronic, cu conexiune la Internet.

În context, Academia de Administrare Publică oferă personalului din administrația publică oportunități de dezvoltare profesională prin intermediul Platformei e-learning.

Începând cu anul 2019, Academia de Administrare Publică prestează cursul „Diaspora, migrație, dezvoltare și reintegrare” disponibil pe Platforma e-learning <http://aap.gov.md/ro/acasa-e-learning>. Cursul a fost elaborat în parteneriat cu Proiectul Migrație și Dezvoltare Locală (MiDL) al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Moldova și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare.

Zinaida Adam, managerul de proiect, ne-a comunicat: „Acest e-curs a fost elaborat cu scopul de a oferi funcționarilor publici un instrument optim, ușor accesibil și eficient, de dezvoltare profesională în domeniul diaspora, migrație, dezvoltare și reintegrare. În special, în condițiile actualei pandemii COVID-19, acest e-curs oferă posibilitatea funcționarilor publici de a folosi timpul de izolare socială în mod constructiv, dobândind cunoștințe și abilități de lucru în domeniul respectiv”.

Cursul este structurat în sesiuni de instruire, fiecare dintre ele cuprinzând obiective de instruire, conținutul fiind însoțit de date statistice și elemente demonstrative, asigurat cu instrumente și indicatori care permit navigarea ușoară a resurselor educaționale ale acestora. Astfel, în cadrul cursului sunt abordate subiecte actuale ce vizează: *noțiuni de bază în*

Instruire la distanță în domeniul diasporei, migrației, dezvoltării și reintegrării

domeniul diasporei și migrației, cadrul legislativ și instituțional al reintegrării cetățenilor moldoveni, impactul migrației asupra dezvoltării economice și sociale a Republicii Moldova, impactul migrației asupra proceselor demografice, mecanismul de integrare a migrației în politici de dezvoltare; crearea și dezvoltarea asociațiilor de băștinași, organizarea evenimentelor pentru diaspora, reintegrarea migranților întorși, migrația și egalitatea de gen etc.

Un segment al e-cursului este rezervat simulărilor bazate pe imitare a unor situații din viață care urmăresc scopul de formare a comportamentelor profesionale. Astfel, participanții cursului au posibilitatea să încerce diferite roluri: funcționar public cu atribuții în domeniul diasporei și migrației, primar al localității, președinte al asociației de băștinași etc. Simulările conțin mai multe opțiuni de comportament cu comentarii referitor la corectitudinea acestora, contribuind la formarea unor competențe ale funcționarului centrate pe interesele cetățeanului.

Eugenia Cebotaru, coordonatoarea Platformei e-learning și a e-cursului, a menționat: „Situația complicată creată la moment ne motivează să identificăm soluții noi și să valorificăm beneficiile TI pentru a asigura accesul la resursele educaționale pentru beneficiari. În acest context, cursul „Diaspora, migrație, dezvoltare și reintegrare” este una din soluțiile propuse funcționarilor. Noi asigurăm monitorizarea proceselor pe platformă pentru a avea o imagine clară asupra activităților desfășurate: numărul de activități de instruire începute, în derulare sau terminate, statistici pe sesiuni de testare, numărul de teste în derulare sau finalizate. Observăm accesul sistematic al conținutului

cursului din partea persoanelor înscrise, însă timpul aflării lor pe platformă este diferit, aceasta evidențind particularitățile stilului personal al cursanților

de învățare și de asimilare a informației. Același lucru putem menționa și despre completarea testelor de evaluare: unele persoane au nevoie de mai mult timp pentru a răspunde la întrebări, altele revin la ele mai târziu. Toate acestea sunt beneficiile procesului de instruire la distanță, care permite abordarea individuală și flexibilă a instruirii. Ținând cont de aceste criterii de evaluare, putem menționa că utilizatorii acestui curs sunt foarte activi pe platforma LearnIN”.

La acest e-curs s-au înscris și îl urmează funcționari din cadrul autorităților publice centrale și locale cu atribuții în domeniu, precum și alte persoane care sunt interesate de subiectul respectiv.

Primele reacții despre curs parvenite de la funcționarii înscrși au evidențiat mai multe beneficii ale instruirii online în condițiile limitării accesului la instruire în grup.

Ludmila Popa, șefă interimară a Direcției analiză, monitorizare și evaluare a politicilor din cadrul Ministerului Finanțelor: „În calitate de participant la cursul „Diaspora, migrație, dezvoltare și integrare” îmi exprim gratitudinea față de organizatori. Am accesat platforma LearnIN fără probleme. În opinia mea, aceasta este ușor de utilizat, iar atunci când am avut întrebări, personalul Academiei mi-a acordat, de la distanță, tot suportul necesar. Sunt bucuroasă că Academia a oferit posibilita-



te funcționarilor publici de a accesa/participa la acest curs și sunt în așteptarea altor instruiți pe subiecte, nu mai puțin importante, pentru domeniul public”.

Natalia Lesnic, șefa Serviciului documentare, relații cu publicul și protocol, IMSP Institutul Mamei și Copilului: „Recent, am solicitat și am fost acceptată să particip la cursul de instruire la distanță „Diaspora, migrație, dezvoltare și reintegrare”. Țin să Vă mulțumesc pentru accept și, îndeosebi, pentru lucrul imens care l-ați efectuat în aplicarea platformei date. Pe tot parcursul studiului la distanță, platforma a lucrat perfect, nu am întâmpinat careva dificultăți sau probleme în accesare!

Ce ține de capitoul informației de curs, a fost elaborată foarte reușit, succint și explicit. Am fost plăcut surprinsă să aflu date veridice despre migrația populației, integrarea cetățenilor și multe alte lucruri”.

Instruirea la distanță este modalitatea potrivită pentru a avea acces la educație, ținând cont de contextul în care ne aflăm în această perioadă, dar rămâne a fi relevantă și în viitor, atunci când persoana interesată nu are posibilitatea de a fi prezent fizic la cursurile de instruire.

Aurelia ȚEPORDEI, director al Departamentului dezvoltare profesională

„Studiile de la Academie mă ajută mult să promovez în Parlament inițiative legislative în interesul cetățenilor”



Ion LEUCĂ,
deputat în
Parlamentul
Republicii Moldova

- Am studiat la Academia de Administrare Publică în perioada anilor 2015 - 2018 și am obținut titlul de master în științe politice, teza de master fiind intitulată „Organizarea și funcționarea autorităților administrației publice locale de nivelul doi în Republica Moldo-

va”. Cunoștințele acumulate au fost foarte utile, în special, în funcția de președinte de raion, pe care am deținut-o înainte de a deveni deputat. O funcționare rațională și eficientă a administrației publice solicită implementarea metodelor științifice de organizare a activităților administrative.

Anume în acest context, aș vrea să menționez că, având experiența studiilor în alte instituții, inclusiv Universitatea de Stat din Moldova și Institutul de Management și Dezvoltare Rurală, cunoștințele pe care mi le-au oferit profesorii de la Academia de Administrare Publică sunt cele mai adecvate în activitatea practică în cadrul administrației publice, practic, de neînlocuit pentru funcționarii publici care sunt nevoiți să-și exercite mandatele în niște condiții de con-

strângere materială, uneori - politică și chiar psihologică. Am tot respectul pentru profesorii de la Academie, admir înțelepciunea și profesionalismul lor și le mulțumesc pentru cunoștințele împărtășite și pentru susținere.

Și în actuala funcție aplic cu încredere materialul acumulat la Academie. Și precum reprezintă o circumscripție concretă, care cuprinde raionul Glodeni și câteva localități din raionul Râșcani, rolul meu ca deputat este să promovez în Legislativ proiecte utile cetățenilor care mi-au încredințat acest mandat.

Pentru eficientizarea administrării publice eu consider că este necesară o conlucrare mai aprofundată a Academiei cu autoritățile publice locale pentru a fi la curent cu problemele din teritoriu, modalitățile de soluționare a lor, poate de

organizat chiar întruniri în cadrul consiliilor raionale, unde profesorii Academiei ar ține lecții publice cu tematică actuală în fața funcționarilor publici, a primarilor etc.

Eu, personal, ca o recunoștință pentru cunoștințele ce m-au avansat în cariera profesională, cu ocazia aniversării a 27-a de la fondarea Academiei, Vă felicit pentru faptul că ați reușit, în pofda tuturor transformărilor, să mențineți statutul de instituție de învățământ superior credibilă pentru funcționarii publici, dar și să asigurați procesului de studii un nou nivel de calitate, solicitat și competitiv. Vă doresc noi realizări științifice și practice, care să contribuie la consolidarea continuă a instituției, a științelor administrative, a administrării publice propriu-zise.

„Sunt pentru o colaborare continuă cu Academia”

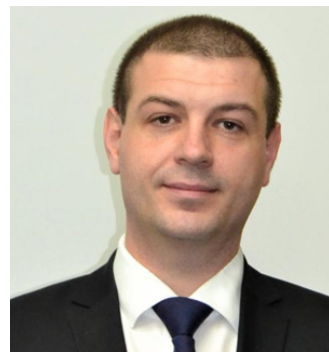
- Pentru mine, studiile de masterat la Academia de Administrare Publică au derivat din dorința de a-mi continua activitatea în serviciul public, de a-mi construi o carieră de funcționar public. Alegerea mea a fost foarte ușoară, deoarece Academia de Administrare Publică reprezenta și reprezintă cea mai prestigioasă și modernă instituție de învățământ din țară, un centru elită de pregătire a cadrelor de conducere, de sintetizare și promovare a științei și experienței avansate în domeniul administrației publice. Astfel, în perioada 2005 -2008, am făcut masteratul la Academie și am susținut teza de master cu tema „Consolidarea raporturilor de muncă în cadrul administrației publice”.

Pe parcursul anilor de studii, am avut norocul să cunosc și să fiu ghidat în materie academică de cei mai buni profesori – Oleg

Balan, actualul rector al Academiei, Tatiana Savca, Tatiana Șaptefrăți, Nicolae Romandaș etc. Țin să apreciez calitatea cursurilor didactice, prin care am avut posibilitatea să asimilăm atât cunoștințe teoretice profunde cât și aspecte practice ale domeniului studiat.

De asemenea, vreau să menționez că, pe parcursul anilor de studii, am avut posibilitatea să participăm la diverse conferințe științifico-practice naționale și internaționale, organizate în cadrul Academiei de Administrare Publică. Materialele conferințelor științifice, articolele științifice tematice, publicate în edițiile revistei metodico-științifice „Administrarea Publică”, precum și în ziarul „Funcționarul public”, au constituit pentru noi, masteranzii, un suport incontestabil în procesul de cercetare și formulare a tezelor de master.

Deoarece Academia de



Iurie PAȘINSCHI,
Secretar general al
Ministerului Finanțelor

Administrare Publică reprezintă veriga principală în procesul de formare și dezvoltare a competențelor profesionale ale personalului din serviciul public, consider că cunoștințele acumulate au fost, de facto, determinante în activitatea mea practică, mi-au servit plenar la dezvoltarea capacităților și aptitudinilor de elaborare, implementare, promovare și monitorizare, conform docu-

mentelor de politici publice în domeniul de activitate. Mai mult ca atât, nu am pierdut legătura cu Academia de Administrare Publică până în prezent, fiind de câțiva ani membru (reprezentant al Ministerului Finanțelor) al Comisiei de asigurare a calității din cadrul Departamentului dezvoltare profesională al Academiei. Sunt mândru că dețin astfel de calitate, deoarece am o colaborare fructuoasă cu colegii din cadrul Comisiei și sunt implicat în activitățile de dezvoltare profesională a personalului din administrația publică.

Acum, de aniversarea a 27-a de la fondarea sa, doresc Academiei de Administrare Publică să-și mențină viziunea determinată de accentul pe calitate înaltă a serviciilor prestate prin oferirea cunoștințelor, formarea competențelor și dezvoltarea aptitudinilor participanților la procesul de studii și de instruire.

Platformă științifică pentru politici administrative



Ana VARZARI,
doctorandă AAP,
auditor intern,
primăria
mun. Chișinău

- În fiecare an, la 21 mai, Academia de Administrare Publică înscrie în carnetul său de muncă încă un an de activitate științifico-didactică prodigioasă. Timp de 27 ani, are un rol deosebit nu doar în valorificarea potențialului studenților/

masteranzilor/doctoranzilor, dar și în dezvoltarea continuă a competențelor profesionale ale funcționarilor publici.

Cercetarea științifică a domeniului administrației publice își are locul său primordial în activitățile de bază ale Academiei, analizând cele mai importante și stringente probleme cu care se confruntă serviciul public din Republica Moldova. Prin urmare, dezvoltând știința administrației publice, Academia contribuie la dezvoltarea unui sistem administrativ modern cu înalte performanțe. Viața științifică în cadrul Academiei este interactivă și axată pe cercetări multidisciplinare, oferind tinerilor cercetători suportul său considerabil în fortificarea aptitudinilor de cercetare, analiză și sinteză. Tradiția organizării Conferințelor

internaționale științifico-practice oferă cercetătorilor oportunități de diseminare a rezultatelor științifice.

Performanțele Academiei de Administrare Publică se datorează, în mare parte, managerilor-top, care prin voință și prin abilitățile sale manageriale au consolidat un cadru didactic integru, profesionist și cu valori umane înalt apreciable.

Absolvind studiile de master și fiind, în prezent, doctorandă a Academiei, pot afirma cu certitudine că profesionalismul corpului didactic are capacitatea de a integra armonios atât aspectele teoretice cât și cele practice, nuanțând, totodată, importanța activității de cercetare. Anume dedicația și nivelul înalt de pregătire a profesorilor au condiționat schimbarea viziunii masteranzilor privind locul și rolul

său ca funcționar public în mediul social.

Cu prilejul acestei aniversări, adresez sincere felicitări și urări de bine ca și în următorii ani de activitate să fie asigurate studii de calitate cu cele mai înalte standarde de performanță, iar cercetarea științifică de calitate să rămână și pe viitor obiectivul general al Academiei.

În acest context, aș sugera ca în viitor Academia de Administrare Publică să devină o platformă științifică cu organizarea diverselor manifestări științifice, precum ar fi mese rotunde, focus-grupuri, dezbateri publice dintre demnitarii statului și aleșii locali cu participarea nemijlocită a cercetătorilor, pentru a putea mai ușor integra știința în politici și practici administrative.

Amintiri memorabile despre studiile de la Academie

- Prin prezenta, mărturisesc cu multă plăcere și satisfacție că, în perioada anilor 2011-2016, am avut onoarea să-mi fac studiile de doctorat la Academia de Administrare Publică. Această perioadă de timp, petrecută în aulele Academiei, a însemnat o adevărată provocare pentru mine și, totodată, un angajament de autodepășire, în sensul de acumulare și însușire a cunoștințelor. Stările respective erau determinate de locul, rolul și statutul Academiei în sistemul educativ din Republica Moldova. De fiecare dată, când treceam pragul instituției, simțeam că eram cuprins de o stare biologică nefirească, emoțiile mă copleșeau, iar temerile de a nu face față mă abundau. Conștientizam, astfel, că așteptările și standardele de cercetare erau aici la un nivel înalt și trebuia să mă ridic la înălțimea acestora.

Prin eforturi zilnice și susținabile, gradual obțineam

încredere în propriile forțe, satisfăcând, astfel, cerințele și exigențele fondate ale profesorilor care vizau calitatea actului de studiu. Cercetarea individuală dar ghidată, multilaterală, interrelațională și profundă a subiectelor de studiu pentru fiecare disciplină academică, reprezenta un imperativ continuu și perfect valabil pentru toți doctoranzii Academiei. Jumătățile de măsură și cercetările de calitate mediocră nu erau acceptate sau tolerate, pentru care fapt, astăzi, suntem recunoscători. Eram încurajați și susținuți pentru a veni cu produse academice autentice și sistematice, care să conțină elemente inovative, bunele practici internaționale, precum și aspecte empirice intrinseci. O admirație deosebită păstrez pentru corpul profesoral al Academiei care vegheau cu multă abnegație și perseverență parcursul academic al doctoranzilor, inclusiv și metodele de cercetare ale



Oleg SOLOMON,
doctor în științe
administrative,
colonel, șef Direcție
patrimoniu al
Armatei Naționale

acestora, o motivație notorie de a-mi exprima, astăzi, cele mai sincere și alese cuvinte de mulțumire.

Studiile făcute la Academia au însemnat multă muncă cognitivă, emoții, provocări, vizite infinite la biblioteci, ghidări și direcționări prețioase de la distinși profesori ai Academiei, cercetări și investigații științifi-

ce profunde și sistematice, experimente, participări la conferințe și forumuri științifice, oportunități de a face schimb de opinii cu cercetători din alte state, precum și un volum imens de cunoștințe acumulate. Cunoștințele m-au ajutat să văd lucrurile altfel și să exercit un act managerial adecvat și conform cu principiile științifice enunțate de știința ce guvernează acest domeniu.

Cu prilejul celei de a 27-a aniversării de la fondarea Academiei, adresez conducerii, întregului colectiv al acesteia profunde felicitări și mulțumiri și urez ca Academia să se bucure și în viitor de stabilitate instituțională și funcțională, succese și realizări notorii, respect și apreciere cuvenită, să-și continue cu multă demnitate și devotament acea misiunea de profesionalizare a corpului de funcționari publici și de modernizare perpetuă a serviciului public din Republica Moldova.

„Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice”

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale „Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice”, ediția a 6-a, conform tradiției stabilite la Academia de Administrare Publică, au fost publicate într-un volum aparte, publicație îngrijită de Secția activitate editorială a Academiei. În condițiile stării de urgență, provocată de pandemia coronavirus, când, de rând cu alte instituții și întreprinderi, a fost sistată și activitatea tipografiei, manualul a apărut pentru început în variantă electronică și plasat pe site-ul Academiei.

Recent, după anularea anumitor restricții, când tipografia și-a reluat activitatea, a fost tipărit și volumul cu materialele conferinței.



În continuare facem o scurtă prezentare volumului respectiv.

În mesajul de salut, semnat de Aurel SÎMBOTEANU, prorector al Academiei de Administrare Publică, doctor, conferențiar universitar, se arată că edificarea unui sistem modern de administrație publică și organizarea funcționării lui constituie o sarcină majoră a societății, iar acest lucru se poate dobândi printr-o analiză amplă a sistemului administrativ existent în multitudinea manifestărilor sale, inclusiv de către tinerii cercetători, și formularea sarcinilor privind modernizarea acestui sistem în conformitate cu anumite standarde care și-au dovedit prioritățile sale organizaționale și funcționale.

Culegerea include rapoartele prezentate în ședința plenară a reuniunii - „Rolul autorităților publice în asigurarea durabilității financiare a organizațiilor societății civile în Republica Moldova” semnat de Liliana PALIHOVICI, doctorandă, Academia de Administrare Publică, „Întărirea capacității administrative în Republica

Moldova – dezvoltarea sistemului de autonomie locală” de Cătălin-Gabriel DONE, masterand, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București, România, „Создание системы специализированных услуг для лиц пострадавших от домашнего насилия: опыт Украины” de Oksana YELCHIEVA, doctorandă, Institutul Regional de Administrare Publică din Odessa Ucraina, „Повышение престижа и социальной привлекательности государственной гражданской службы в российском обществе” de Alina ALIMGAFAROVA, doctorandă, Universitatea de Stat din Bashkortostan, Rusia.



În continuare sunt prezentate în cadrul a trei ateliere de lucru cu tematicile: „Instituții și mecanisme în reformarea administrației publice”; „Probleme actuale privind administrația publică locală”; „Dimensiuni socio-economice și de drept în administrația publică”.

Printre cele mai rele-

vante articole se înscriu: „Considerațiuni generale privind managementul calității serviciilor de dezvoltare profesională”, autor Aurelia ȚEPORDEI, doctorandă, AAP, „Soluții alternative în dezvoltarea calității profesionale a funcționarilor publici” de Carmen RADU și Eduard ELEFTERIU, consilieri, Direcția pentru Agricultură Județeană Iași, România, „Managementul performanței în serviciul public lituanian și practica evaluării performanțelor funcționarilor publici” de Ana VARZARI, doctorandă, AAP, „Principiile și mecanismele de menținere a păcii și stabilității în cadrul relațiilor internaționale” de Liana Alina MANCIU,

Culegerea mai include articolele: „Исторические основы становления местного самоуправления в Украине” de Andrei MAEV, doctor, conferențiar universitar, Institutul Regional Odessa al Academiei Naționale de Administrare Publică pe lângă Președintele Ucrainei, „Нормативно-закрепленная модель организации местного самоуправления в Российской Федерации” de Dinara MINNINGULOVA, doctor, profesor, și Anghelina ZARIPOVA, studentă, filiala Kazani a Universității de Stat de Drept din Rusia, „Электронное судопроизводство как инновационная составляющая взаимодействия органов власти с местными судами” de Irina DAVIDOVA, doctor, conferențiar universitar, Universitatea națională „Academia juridică din Odessa”, „Reglementarea bilaterală în materie de readmisie” de Natalia MARKOVA, doctorandă, Universitatea de Stat din Moldova și Mihail VODĂ, doctorand, Universitatea de Studii Europene din Moldova, „Competențele Uniunii Europene în reglementarea relațiilor de muncă” de Teodora GORIUC, doctorandă, Universitatea de Stat „Dimitrie Cantemir”.

Conferința științifico-practică internațională „Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice” a avut loc la 28 februarie 2020, în incinta Academiei de Administrare Publică. La ea au participat circa 60 de tineri cercetători de la instituția gazdă, de la alte instituții de învățământ superior din Republica Moldova, precum și din România, Ucraina, Federația Rusă și alte state. Scopul forului științific a fost de a susține și încuraja dezbaterile academice, precum și crearea rețelilor de cercetare la nivel național și internațional între tinerii cercetători – masteranți, doctoranzi, cadre didactice debutante.

Sergiu CONDREA

Servicii publice de calitate pentru cetățeni

Oficiul Teritorial Hîncești al Cămarilor de Stat deservește în limitele competențelor funcționale unitățile administrativ-teritoriale din raioanele Hîncești, Leova, Cimișlia și Basarabeasca. La această temă am relizat un interviu cu **șeful OT Hîncești, Ion MEREUȚĂ**.

CORRESPONDENTUL: Care este strategia OT Hîncești de promovare a politicilor sociale ale Guvernului în teritoriu?

Ion MEREUȚĂ: Oficiul teritorial Hîncești participă activ la coordonarea implementării politicilor de descentralizare administrativă, în comun cu serviciile publice descentralizate ale autorităților administrative centrale și cu structurile asociative ale autorităților administrației publice locale, a standardelor minime de cost și de calitate ale serviciilor publice și de utilitate publică din teritoriu.

Totodată, Oficiul monitorizează permanent modul de conlucrare dintre autoritățile administrației publice locale și serviciile publice descentralizate în soluționarea problemelor în teritoriu. Într-un asigurarea unei conlucrări mai eficiente între autoritățile enunțate în soluționarea problemelor existente, în raionul Hîncești sunt organizate și desfășurate ședințe comune de lucru la fața locului în fiecare primărie sub conducerea reprezentantului Guvernului în teritoriu, președintelui raionului și primarului localității cu participarea conducătorilor serviciilor publice descentralizate și descentralizate, pe de o parte, și cetățenilor localității, pe de altă parte.

În cadrul acestor ședințe se prezintă informații privind activitatea Guvernului, Consiliului raional, primăriei, serviciilor publice descentralizate și descentralizate pe marginea celor mai stringente subiecte.

La fața locului se examinează în comun problemele abordate de cetățeni și autorități în timpul ședinței cu identificarea soluțiilor întru rezolvarea acestora atât în cadrul audienței colective cât și individuale.

Ce ține de reforma administrației publice și modernizarea serviciilor publice, Oficiul teritorial Hîncești par-

ticipă la elaborarea, analiza și actualizarea, în comun cu serviciile publice descentralizate ale ministerelor și ale altor autorități administrative centrale și cu structurile asociative ale autorităților administrației publice locale, a standardelor minime de cost și de calitate ale serviciilor publice și de utilitate publică din teritoriu.

COR.: Cum conlucrați cu autoritățile publice de nivelurile I și II pentru realizarea sarcinilor înaintate de Guvern?

I. M.: Raporturile Oficiului teritorial Hîncești cu autoritățile administrației publice raionale și locale se bazează pe principiile autonomiei locale, descentralizării, colaborării și consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit, în scopul asigurării respectării legalității și realizării corespunzătoare a competențelor delegate la nivel local.

Implementarea politicilor de descentralizare administrativă și controlul asupra legalității actelor adoptate sau emise de autoritățile administrației publice constituie o prioritate.

În scopul eficientizării conlucrării Oficiului cu autoritățile publice locale și raionale pentru realizarea sarcinilor înaintate de Guvern, sunt convocate ședințe de lucru comune la care se întocmesc planuri de acțiuni



bilaterale sau multilaterale sau se creează comisii mixte, după caz, întru executarea acestora. De regulă, există o comunicare viabilă permanentă între autoritățile menționate în coordonarea activităților sale.

Noi, angajații Oficiului, participăm la ședințele consiliilor raionale și locale în scop de consultare sub aspectul legalității procedurii de desfășurare și a proiectului de decizie luat în dezbateri la ordinea de zi. Totodată, angajații Oficiului oferă consultații la solicitare președinților de raioane și primarilor din teritoriul în care își desfășoară activitatea pe marginea proiectelor de dispoziții elaborate, ce țin de realizarea sarcinilor înaintate de Guvern.

Desigur, că în această situație de stare de criză, provocată de pandemia coronavirus COVID-19, instituțiile bugetare și unitățile economice din raioane activează în regim special. În context, în

toate cele 4 raioane din aria de activitate a Oficiului teritorial Hîncești își desfășoară activitatea Comisiile pentru Situații Excepționale Raionale întru asigurarea executării Dispozițiilor Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova.

În toate raioanele sunt create Celule de criză care monitorizează situația epidemiologică din teritoriu cu prezentarea informațiilor relevante autorităților competente întru asigurarea respectării regimului de carantină pentru protejarea cetățenilor.

COR.: Cum vedeți Dumneavoastră îmbunătățirea calității serviciului public în teritoriu?

I. M.: Pentru îmbunătățirea calității serviciilor publice descentralizate, Oficiul teritorial Hîncești a instituit Colegiul consultative în toate patru raioane din aria de activitate.

Atribuțiile Colegiilor urmăresc armonizarea activității serviciilor publice descentralizate organizate în fiecare raion și implementarea programelor, politicilor, strategiilor și planurilor de acțiuni ale Guvernului în unitatea administrativ-teritorială respectivă sau în localitățile acestora. Consider că participarea activă a conducătorilor serviciilor publice descentralizate în calitate de membri ai Colegiilor cu înaintarea subiectelor și proiectelor de hotărâri pentru dezbateri și adoptarea acestora pe marginea diverselor probleme de îmbunătățire a serviciului public va ridica calitatea serviciilor prestate.

Ce ține de autoritățile publice locale de nivelurile I și II, pentru îmbunătățirea activității acestora este necesar de mai multă transparență în procesul decizional.



**Interviu realizat de
Ion AXENTI**

Veaceslav TCACIUC: „La ziua de azi, populația trebuie să participe activ la realizarea tuturor proiectelor din comunitate”



Veaceslav Tcaciuc este unul dintre acei primari care, în prezent, fiind la al cincilea mandat în comuna Brânzanii Noi, raionul Telenesti, dispune de o experiență concretă și valoroasă în funcția respectivă. Și afirmă, pe bună dreptate, că realitățile din satele noastre de acum zece ani nu sunt comparabile cu cele de astăzi. Iar principala schimbare constă în faptul că, la ziua de azi, populația trebuie să participe activ la realizarea tuturor proiectelor din comunitate pentru ca acestea să aibă o durabilitate mai mare.

După absolvirea Colegiului Industrial-pedagogic și de ecologie, Veaceslav Tcaciuc a revenit în satul de baștină, unde a lucrat timp de 10 ani în calitate de profesor de discipline tehnice la fostul combinat tehnologic din sat. Dar, fiind, de felul său și un bun activist, se interesa mereu de problemele ce îi frământau pe consăteni și, îndeosebi, își punea întrebarea, de ce nu se iau măsuri pentru soluționarea lor, înainta propunerile sale pentru redresarea situației, dar, cum se spune, carul tot pe loc rămânea. Și în cam-

pania electorală din 2003 colegii, consătenii și consilierii au decis că anume el este persoana potrivită pentru a deține această funcție și l-au convins să candideze. Își amintește de acele momente ce i-au schimbat destinul.

- În administrația locală m-a adus grija față de cetățeni, dragostea față de satul meu. Dar, sincer să fiu, luând cunoștință de situația creată la acel moment la primărie, pur și simplu, m-au trecut fiorii, să zic așa. În bugetul primăriei erau numai cinci mii de lei, salariul nu-l primeam, erau nenumărate probleme. Și atunci am hotărât că trebuie luate măsuri urgente pentru a schimba situația și cu ajutorul colegilor de breaslă din administrația publică locală, în genere al consătenilor, am început a căuta investiții și lucrurile încetul cu încetul au revenit în albia normalității. Astfel, pe parcurs, am aprovizionat localitatea cu apă, am asfaltat unele drumuri, cu susținerea IFAD-ului am finisat, recent, lucrările la un sector de drum și la trotuarele adiacente.

Să nu fim acuzați de lipsă de modestie, dar, de exemplu, Casa de cultură din Brânzanii Noi este astăzi unica din raion care este încălzită pe timp de iarnă. Cu susținerea FISM, care ne-a acordat un ajutor financiar în valoare de două milioane de lei, am reușit să renovăm această instituție, unde, în prezent, activează două colective artistice, precum și filiala școlii de muzică. Avem patru grupe de dansatori, funcționează biblioteca, se organizează dis-

cotecă pentru tineri, în apropiere este și un mini-stadion, alte obiecte de menire social-culturală, puse la dispoziția celor peste 2780 de consăteni de-ai noștri.

Da, cunosc că la ziua de azi persistă părerea generală că satele noastre nu se dezvoltă. Personal, însă, vreau să afirm că dacă e să comparăm realitățile din 2003, să zicem,



cu cele de astăzi, apoi vom constata că diferența este ca cea dintre cer și pământ. Exemplific: dacă pe atunci oamenii aduceau apă cu căldările de la fântână, acum există sistem centralizat de aprovizionare cu apă. Încălzirea se făcea în sobe, acum toate instituțiile au încălzire autonomă de tip european. La școală copiii veneau cu mănecă de acasă, astăzi avem condiții de a-i servi cu mâncare caldă. Cu ajutorul aceluiași FISM, a fost reparată integral grădinița și azi e o plăcere pentru micuți să frecventeze această instituție.

În fiecare an, organizăm lucrări de salubritate a localității, a malurilor râului Răut ce trece prin comuna noastră. Și, în acest context, e foarte și foarte important să nu trecem cu vederea posibilitățile ce ni le oferă mai multe proiecte de dezvoltare pentru localitățile noastre. Da, e adevărat, asemenea proiecte sunt de lungă durată și până

identifici sursa de finanțare trece mult timp. Apoi, trebuie să cauți bani pentru a acoperi contribuția. Cu atât mai mult că, în cazul unor proiecte, precum ar fi „Drumuri Bune”, aprovizionarea cu apă sau când sunt distribuiți banii din Fondul Rutier, nu s-a ținut cont și de necesitatea participării populației cu contribuții proprii. Or, atunci când și populația contribuie cu mijloace financiare, responsabilitatea comună și interesul față de lucrările finalizate este mai mare. În acest sens, ne străduim să menținem și pe viitor această cointerensare din partea alegătorilor noștri.

Anume cooperarea comunitară constituie la noi un factor major de realizare a proiectelor de infrastructură, adoptate cu consimțământul consătenilor, proiectele fiind aproape de consiliul local după consultările publice.

În context, aș menționa că pentru anul în curs ne propunem lucrări de instalare a iluminatului stradal, de reabilitare a unor sectoare de drumuri mai principale, cu scopul de crea condiții mai bune pentru locuitorii celor două sate ale comunei – Brânzanii Noi și Brânzanii Vechi. Și trebuie să spun, că aceste planuri au sorți de izbândă datorită bunei conlucrări cu comunitatea, cu agenții economici, inclusiv cu băștinașii plecați peste hotare. Astfel, prin eforturi comune vom asigura un viitor pe care ni-l dorim pentru satele comunei noastre. Mai ales, în aceste condiții de măsuri de restricții, impuse de pandemia coronavirus. Luăm toate măsurile de protecție, conform recomandărilor Comisiilor de Situații Excepționale centrală și raională, pentru realizarea sarcinilor puse în fața noastră – cele sociale și economice.

**Pentru conformitate –
Vlad IONAȘCU**



Specialiștii începători în finanțe publice instruiți la distanță

În condițiile dictate de pandemie, Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe (CTIF) a organizat primele două cursuri de instruire la distanță, cu utilizarea aplicației ZOOM, pentru specialiștii începători în finanțe publice.

Primul curs cu tema „*Introducere în finanțe publice*” a fost destinat specialiștilor începători în finanțe publice: cei care nu au experiență de muncă în domeniu și cei care activează în acest sector mai puțin de doi ani. Cursul a inclus subiecte privind componentele bugetului public național și ale bugetelor consolidate, procesul bugetar, executarea bugetară și clasificția bugetară, evidența contabilă și raportarea în sistemul bugetar.

Al doilea curs, cu genericul „*Contabilitatea bugetară. Cadru normativ*”, a fost destinat specialiștilor în finanțe publice a căror responsabilități prevăd evidența contabilă în sistemul bugetar și care au nevoie de aprofundarea cunoștințelor privind bazele evidenței contabile în sistemul bugetar. În opinia organizatorilor instruirilor, aceste cursuri vor fi deosebit de utile

specialiștilor care nu au studii în domeniul contabilității, nu cunosc bine specificul contabilității bugetare sau au activat în alte domenii și, recent, au fost angajați în funcția de contabil în sectorul bugetar.

Obiectivul de bază ale acestor cursuri de instruire a fost formarea cunoștințelor teoretice în domeniul contabilității bugetare și a deprinderilor practice privind aplicarea normelor și cerințelor în sectorul finanțelor publice.

Mai mulți participanți la cursurile de instruire au apreciat, în final, calitatea instruirilor și profesionalismul formatorilor din cadrul CTIF.

Doinița Roșu, contabilă-șef a Colegiului tehnic feroviar din Bălți, a menționat că instruirile la distanță sunt mult mai convenabile pentru participanți, ei nu trebuie să piardă timp și bani pentru deplasarea la Chișinău.

Diana Budaca, economistă la Centrul național de medicină sportivă „Atlet-med” din Chișinău, care a participat prima oară la in-



struirile organizate de CTIF, a remarcat prestația bună a formatorilor și utilitatea exemplor concrete din practica de lucru a specialiștilor în finanțe publice, prezentate în cadrul cursului.

Potrivit spuselor **Anastasiiei Pașcan din comuna Bulboacă, raionul Anenii Noi**, absolventă a Universității Agrare din Moldova, ea a participat la instruire pentru că dorește să se angajeze în calitate de contabilă la primăria din localitate și trebuie să cunoască mai bine specificul contabilității bugetare. Dumea ei s-a arătat satisfăcută de rezultatele instruirilor. Formatorii CTIF au prezentat temele într-un limbaj accesibil, pe înțelesul tuturor, ceea ce a facilitat însușirea materialului, a precizat Anastasia Pașcan.

La momentul de față CTIF

mai desfășoară un curs de instruire la distanță cu tema: „*Contabilitatea bugetară. Cadru normativ*”. Cursul este destinat specialiștilor începători în finanțe publice a căror responsabilități includ evidența contabilă în sistemul bugetar și care au nevoie de aprofundarea cunoștințelor privind bazele evidenței contabile în sistemul bugetar. Organizatorii instruirilor consideră că acest curs este deosebit de util specialiștilor care nu au studii în domeniul contabilității, nu cunosc bine specificul contabilității bugetare sau care au activat în alte domenii și recent s-au angajat în funcția de contabil în sectorul bugetar. Cursul este prevăzut până pe 4 iunie.

Amintim că CTIF este abilitat, prin hotărâre de Guvern, să acorde suport instituțional în procesul de dezvoltare a capacităților profesionale ale specialiștilor ce activează în domeniile finanțe publice, fiscal, vamal și achiziții publice.

Anatol BARBEI,
șef Serviciul
de presă CTIF

În timpul unei ședințe a Comisiei raionale pentru Situații Excepționale, președintele raionului Ialoveni, Mihail Silistraru, a propus alocarea a 240 mii de lei pentru procurarea de produse alimentare și distribuirea acestora sub formă de pachete sociale. „Beneficiari ai acestor pachete sociale sunt persoane din raionul nostru care, în general, întâmpină greutăți, dar din cauza pandemiei situația

Persoanele social-vulnerabile în atenția Consiliului raional Ialoveni

lor a devenit și mai gravă”, a menționat președintele raionului. Membrii Comisiei raionale pentru Situații Excepționale au votat unanim în susținerea propunerii date.

S-a convenit ca listele cu persoanele social-vulnerabile să fie prezentate de către Direcția Generală Asistență

Socială și Protecția Familiei Ialoveni pentru fiecare localitate în parte, în coordonare cu primăriile din raion. Iar numărul pachetelor alimentare pentru fiecare localitate s-a stabilit proporțional cu numărul de locuitori ai acestor localități.

Astfel, cu suportul angajaților Consiliului raional, dar și al voluntarilor, au fost pregătite și distribuite 1200 de pachete ce conțin produse alimentare de primă necesitate în sumă de 200 lei fiecare.

O parte componentă a campaniei de caritate constituie susținerea personalului medical din raion. Astfel,

au fost alocați 120 mii de lei pentru procurarea de echipamente de protecție pentru medici și asistente medicale: măști, mănuși și dezinfectanți. Actualmente, din donațiile funcționarilor publici din raion și sate au fost adunați peste 100 mii de lei pentru procurarea, de asemenea, a echipamentelor de protecție pentru medicii și asistentele medicale de la serviciile medicale primare, staționare și de urgență. Și această campanie va continua.

Andrei EREMIA,
vicepreședintele
raionului Ialoveni



Copceac – satul curat și iluminat

Orice proiect necesar comunității trebuie discutat cu cetățenii. Prioritățile unei comunități trebuie stabilite doar prin consiliere cu locuitorii satului, deoarece în cadrul acestor întruniri apar idei noi, sugestii, recomandări, ceea ce sporește durabilitatea și executarea proiectului dat, precum și încrederea în administrația publică. Aceste priorități au determinat strategia activității primăriei satului Copceac, raionul Ștefan Vodă. Și, ca o confirmare a celor spuse, voi menționa proiectele de modernizare a infrastructurii satului: *serviciul de salubritate, iluminatul stradal și instalarea indicatoarelor străzilor și trecerilor de pietoni, adoptate în cadrul consultărilor cu locuitorii satului.*

O problemă de actualitate era cea a deșeurilor menajere. Și la adunarea satului s-a hotărât de a fi creat pe lângă primărie serviciul de salubritate. Proiectul, evaluat la circa 84.000 de lei, a fost finanțat de administrația pu-



blică locală, consiliul local, agenții economici din localitate, precum și de comunitate. Primăria a achiziționat cu tractor multifuncțional și a creat serviciul de salubritate. Astfel, în fiecare săptămână, tractorul colectează deșeurile după un grafic stabilit în toate sectoarele localității. De acest serviciu, care este gratuit, beneficiază 780 de gospodării din sat, instituțiile publice și agenții economici.

Urmare, satul a devenit cu mult mai curat, după așteptările celor circa 2500 de locuitori din Copceac. Impuritățile și deșeurile menajere, precum și cele tehnice nu se mai depozitează

prin gospodării și teritorii adiacente, în jurul instituțiilor publice.

S-a minimalizat răspândirea mirosului neplăcut, în special, în lunile caniculare, în context, unul dintre rezultatele calitative fiind protejarea mediului. Deșeurile menajere nu mai prezintă focare de infecții, care ulterior pot înrăutăți starea sănătății a locuitorilor, precum și poluarea mediului și a apei.

Serviciul de salubritate este benefic și inovator pentru comunitate, deoarece în localitățile rurale acest serviciu nu a existat în proporții extinse și accesibile. Aceasta practică este

inovatoare prin educarea practicilor ecologice care, la rândul său, au un impact pozitiv asupra populației vârstnice și a generației în creștere, dar și prin faptul că a creat noi locuri de muncă.

Și proiectul de iluminare stradală a fost implementat cu finanțare din partea primăriei, agenților economici și comunității. Astfel, locuitorii din satul Copceac beneficiază de iluminare stradală pe timp de noapte după ce în localitate au fost instalate becuri economice de tip LED pe o lungime de aproape 4 km.

Cu aceste proiecte am aplicat la concursul Programului Bunelor Practici ale Autorităților Publice Locale și în cadrul Ceremoniei naționale de premiere de la sfârșitul anului trecut primăria Copceac a fost distinsă cu Premiul II la secțiunea „Comunități inteligente prin servicii publice eficiente”.

Vasile ȚÂNȚARI,
primar de Copceac,
Ștefan Vodă

La aceeași secțiune a Programului Bunelor Practici ale Autorităților Publice Locale Premiul special a fost acordat primăriei satului Chiriet-Lunga (primar Valentina Caici), raionul Cedir-Lunga, UTA Găgăuzia, pentru implementarea proiectului „Extinderea rețelelor centralizate de alimentare cu apă în satul Chiriet-Lunga”.

Asigurarea cu apă potabilă în regiune a constituit de zeci de ani o problemă stringentă pentru populație. Soluționarea ei s-a datorat bunelor practici de guverna-

re locală, ea fiind unică prin faptul că la implementarea proiectului s-au implicat donatori locali, interni și externi: primăria satului Chiriet-Lunga, locuitorii, întreprinderea municipală „Kiritprim”, programul SARD, Comitetul executiv al UTA Găgăuzia și Ambasada Poloniei în Republica Moldova, suma totală a proiectului constituind peste 6 milioane de lei.

Urmare a implementării proiectului respectiv, satul Chiriet-Lunga se poate mân-

Apă la robinet ca la oraș

dri cu o nouă performanță. Practic, toate gospodăriile din localitate au acces la rețeaua centralizată de apă potabilă. Este rezultatul unor ample lucrări de extindere a rețelelor de alimentare cu apă potabilă. Au fost construiți 17 km de apeduct și 37 de sonde arteziene, 13 hidranți de incendiu, a fost forată o fântână, instalat un turn de apă de 50 m3, zona sanitară a turnului fiind amenajată și conectată la rețeaua de alimentare cu apă existentă.

Implementarea proiectului a dat posibilitate ca 477 de gospodării și instituții publice, dintre care primăria, Casa de cultură, Oficiul poștal, Oficiul medicilor de familie, instituțiile de învățământ etc., să fie conectate la rețeaua de alimentare cu apă potabilă de calitate.

Astfel, prin această practică de bună guvernare locală se oferă accesul populației rurale, a instituțiilor bugetare și sociale la serviciile publice de calitate, adică la rețelele centralizate de alimentare cu apă, fiind, astfel, asigurate condiții confortabile pentru populația satului, a instituțiilor bugetare și obiectelor sociale.

La fel, se poate de menționat că există acces la irigarea parcelelor de uz casnic și a consumului de apă pentru nevoile personale și agricultura auxiliară. Plata pentru consumul de apă este la același preț. Sunt rezultate ce confirmă practicile avansate ale cooperării comunitare și cu partenerii interni și externi.

Ion CHIRIAC



Descoperiri arheologice importante din mileniul I d. Hr. de la Sagaidac, Cimișlia



Cu ocazia demarării lucrărilor de construcție a Drumului M3 Chișinău – Cimișlia – Vulcănești – Frontiera cu România, în anul 2018, Agenția Națională Arheologică a efectuat o serie de cercetări preventive în cuprinsul mai multor situri arheologice, având drept scop descărcarea de sarcină arheologică a zonelor cu vestigii isorice aflate pe traseul acestui drum magistral. Un loc distinct în cadrul acestor săpături arheologice îl ocupă cele executate într-o așezare cu mai multe niveluri de locuire din preajma satului Sagaidac, raionul Cimișlia. Situl, la care ne referim, a fost descoperit în anul 1981, fiind situat la circa 1 km sud-vest de localitate, pe malul drept al unui iaz amenajat la începutul anilor '90 ai secolului trecut.

Urmare a investigațiilor realizate în anul 2018, a fost dezvelită o suprafață de peste 1100 m.p. din partea estică a sitului care este una de mari dimensiuni, fiind scoase la lumină 50 de complexe arheologice diferite (un cuptor de uz casnic, o locuință adâncită și 48 de gropi), ce datează din epoca romană (sec. III - IV d. Hr.) și evul mediu timpuriu (sec. VIII - IX d. Hr.).

Orizontul cultural mai vechi, identificat cu prilejul cercetărilor noastre, corespunde unei așezări din sec. III d. Hr., atribuite așa-numitului „grup cultural Etulia”. Vestigiile arheologice, aparținând acestui orizont cultural-cronologic, sunt reprezentate

printr-un cuptor de bucătărie, câteva gropi și fragmente ceramice provenite de la amfore romane, vase lucrate la roată din pastă fină și, mai ales, recipiente modelate cu mâna din pastă grosieră. Dintre complexe, se remarcă cupto-



rul de uz casnic, care constă din cuptorul propriu-zis și o groapă de aprovizionare cu combustibil. Un interes aparte prezintă vatra instalației de foc, care era constituită din două straturi de lipitură, aplicată peste fragmente de vase lucrate la roată și cu mâna. Cuptoare menajere în aerul liber au fost descoperite extrem de rar în așezările din epoca romană, în sudul spațiului pruto-nistean mai fiind atestate doar la Cealac și Congaz.

Marea majoritate a complexelor arheologice descoperite la Sagaidac sunt reprezentate de gropi care aveau forme, dimensiuni și destinații diferite, cele mai multe servind drept depozite pentru provizii. Aceste complexe se atribuie unei așezări din sec.

IV d. Hr., care corespunde cronologic perioadei de migrație a goților (o populație de origine germanică) în aceste regiuni. Aceluiași orizont cultural aparțin și cele mai multe dintre materialele recuperate: ceramică cenușie lucrată la roată din pastă fină sau zgrunțuroasă și romană de import, fragmente de pahare de sticlă, diferite ustensile de uz casnic și alte obiecte din metal, piatră și os. Dintre obiectele mărunte se remarcă un jeton emisferic de sticlă albastră care reprezintă o piesă de joc folosită, mai ales, de soldații romani, dar și de populațiile germanice și locale, aflate sub puternica influență a Imperiului Roman.

Deosebit de importante pentru arheologia și istoria locală sunt și descoperirile date în secolele VIII - IX, perioadă care corespunde cu etapa finală a etnogenezei poporului român. Dintre vestigiile scoase la lumină prin cercetările noastre, așezării medievale timpurii îi aparțin o locuință adâncită de formă rectangulară, prevăzută

cu un cuptor de piatră și o groapă menajeră alăturată, ambele complexe conținând un inventar bogat ce constă din olărie specifică lucrată cu mâna, străpungătoare de os și alte piese de uz gospodăresc. Apartenența etnică a acestei mici comunități medievale, care a întemeiat așezarea din sec. VIII - IX de la Sagaidac, este mai dificil de stabilit în stadiul actual al cercetărilor, unii specialiști atribuind asemenea vestigii arheologice populației locale vechi românești, iar alții – slavilor.

În final, ținem să subliniem faptul că prin cercetările arheologice preventive de la Sagaidac au fost obținute importante informații privind habitatul antic târziu și medieval timpuriu din bazinul râului Schinoasa. A fost stabilită cu certitudine suprapunerea stratigrafică în zona cercetată a așezării a diferitelor complexe din epoca romană, ceea ce arată că locuirea din această perioadă nu a fost una de scurtă durată. Din suprafața cercetată a fost recuperat un lot relativ numeros de materiale arheologice interesante care urmează încă a fi valorificate din punct de vedere științific și muzeistic. Precizăm că vasele de lut și alte piese arheologice au fost transmise Muzeului Raional de Istorie și Etnografie Cimișlia, îmbogățind, astfel, colecțiile acestei importante instituții culturale, înființate acum cinci ani cu suportul administrației publice locale.

Vlad VORNIC,
director al Agenției
Naționale Arheologice



Ia – simbolul național al neamului



Fondatoarea și directoarea Casei Portului Popular „Casa Cristea”, Maria CRISTEA, este astăzi o personalitate distinsă în domeniul renașterii și promovării artei populare. Absolventă a Universității de Stat din Moldova, Facultatea de matematică și cibernetică, dumneaei a dat totuși prioritate valorilor populare naționale, ca o continuitate a tradițiilor și obiceiurilor populare moștenite din moștrămoși. Este vorba de arta broderiei, căreia s-a consacrat mai bine de 30 de ani, dar de fapt, pe parcursul întregii vieți, pe care a deprins-o și a îndrăgit-o de la mama, de la meșterițele din satul de baștină Ulmu. Cunoaște toate tipurile de broderie și cum trebuie să arate un costum național veritabil.

Fiind la început un hobby, arta broderiei – a ie – a devenit cu timpul sensul vieții sale, pasiunea de a promova imaginea acestei cămăși, ce reprezintă, în opinia dumneaei, simbolul național al neamului. În calitate de director al Casei Portului Popular „Casa Cristea”, i-a îmbrăcat pe cei mai de vază oameni de cultură din Republica Moldova. Clienții de bază au fost întotdeauna ansamblurile de artiști profesioniști și de amatori, orchestrele naționale, soliștii, precum și toți oamenii implicați în cultivarea tradițiilor prin cântec și dans, plus colectivele artistice ale diferitor instituții. Performanțele în domeniu au fost înalt apreciate, fiindu-i conferit ordinul „Gloria Muncii”.



În continuare, doamna Maria Cristea își destăinuie reflecțiile referitor la ie.

„În ultimii ani, de când ia a revenit în vogă, mulți își doresc o ie autentică, oferindu-i un loc de cinste în preferințele lor. Dar există și problema iilor kitschoase, pe care sunt brodate o mulțime de ornamente inventate și neorganizate care, de fapt, duc în eroare. O astfel de vestimentație tot are dreptul la viață, dar nu trebuie să fie numită ie, este pur și simplu o bluză sau o cămașă brodată.

Este o responsabilitate foarte mare crearea unei ii. Trebuie respectate anumite reguli transmise prin tradiție și istorie, iar în momentul în care nu există bunul simț, eu cred că trebuie implicată legea.

Da, să porți niște ornamente naționale brodate pe haina ta, deja este un lucru frumos. Este un respect față de tradiții și, în special, față de sine. Pentru a reuși în viață, este foarte important să te respecti, iar te respecti atunci, când îți vorbești limba ta, îmbraci portul tău național și îți iubești neamul.

„Casa Cristea” este casa care îi îmbracă pe toți cei pasionați de portul popular, un simbol al neamului. Marea majoritate a interpreților



de muzică populară și-au făcut costumele la noi, fiecărui artist creându-le iile în stilul său. Practic, toate orchestrele profesionale poartă ii confecționate la întreprinderea noastră.

Piese, atât de port popular, cât și de decor (mileuri, fețe de masă etc.), create la „Casa Cristea” sunt apreciate în multe țări, fiind duse în calitate de cadouri atât de persoane fizice cât și de reprezentanții oficiali ai țării și care constituie o promovare adecvată a imaginii țării noastre pe mapamond, a datinilor și obiceiurilor populare de la noi.

Valorile și tradițiile pot fi cultivate prin generații. Avem și noi un viitor atâta timp cât avem familii care își educă copiii în spiritul tradiției și dragostei față de neam.”

Ion CHIRIAC

Abonarea 2020

Continuă abonarea pentru anul 2020 la revista științifico-metodică trimestrială **„ADMINISTRAREA PUBLICĂ”** și la ziarul **„FUNCȚIONARUL PUBLIC,”** publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista **„Administrarea Publică”** apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Indice poștal: 76957

Ziarul **„Funcționarul Public”** apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 39 lei; 6 luni - 78 lei.

Indice poștal: 67919

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Sergiu VLADICA - șef secție

Ion AXENTI - specialist principal

Ana-Laura PAȘNIC - specialist principal

Marina PASTUH - inginer-programator

ADRESA NOASTRĂ:

MD 2070

mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 300.

Bun de tipar 27.05.2020

CONTACTE:

E-mail: aap.editura@yahoo.com

Tel: 0- 22- 28-40-78

